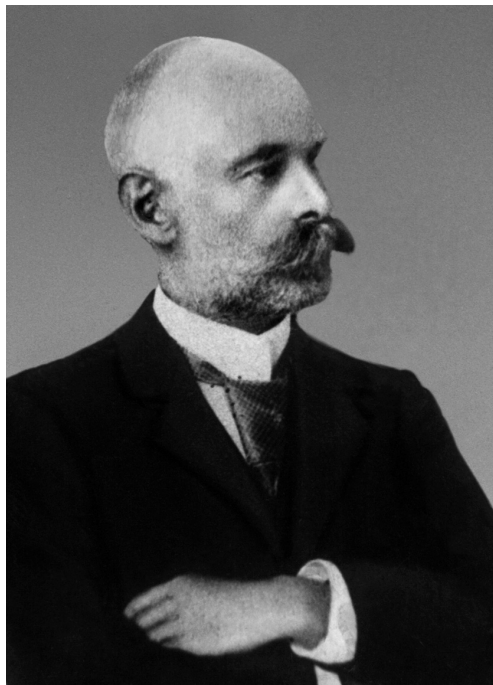

DR. CZAKÓ KÁLMÁN
(telegdi)
1843–1895

Orvosdoktor, a budapesti M. kir. Állatorvosi Tanintézet tanára, 1874-től 1888-ig az általános kórtan, a kórbonctan, 1874-től 1895-ig a gyógyszerstan előadója, a M. Kir. Vetőmagvizsgáló Állomás vezetője, a magvizsgáló állomások szervezője, a gyógyszerstan tudományos és gyakorlati alapjainak megteremtője, a botanika európai hírű kutatója.

1843. december 7-én született Hernádnémetiben (Zemplén vármegye). Atyja földbirtokos volt. Elemi iskoláit szülőföldjén, középiskoláit pedig Miskolcon és Sárospatakon végezte. Az utóbbi helyen teológiát hallgatott. Három esztendeig néptanító is volt, majd a Pesti Egyetemen filozófiát és orvosi tudományokat hallgatva, 1870-ben orvosdoktori oklevelet szerzett. Ugyanabban az évben tanársegéddé nevezték ki a kolozsvári orvos-sebészeti tanintézet kórbonctani és törvényszéki orvostani tanszékéhez, Genersich Antal tanár mellé. Ebben az állásában 1871. szeptember végéig működött. Akkor a Pesti Egyetem Orvosi Karának kórbonctani tanszékéhez nevezték ki asszisztensnek; e minőségében a pesti szegénygyermek-kórház boncolója is volt. 1872-ben állami ösztöndíjjal külföldi tanulmányútra indult, s számos egyetemet és állatorvosi tanintézetet látogatott meg. Két év múlva hazatérve, 1874-ben a Pesti m. kir. Állatgyógyintézetben a Galambos Márton elhunytával megüresedett állatorvosi kórbonctani,

gyógyszertani és általános kórtani tanszékre nyilvános rendes tanárrá nevezték ki. Előadta a növénytant is. 1888-tól kezdve, amikor a gyógyszeriant az utóbbi tantárgyaktól különválasztották, a gyógyszeriant és mint melléktárgyat a növénytant tanította.

Sokoldalú tanári működésén kívül 1881 óta a budapesti M. kir. Vetőmagvizsgáló Állomás vezetője volt. Ebben a minőségben nagy értékű növény- és maggyűjteményt létesített, s igen tevékeny részt vett a hazai magvizsgáló állomások szervezésében is. 1885-ben az országos kiállításon egyike volt a legszorgalmasabb csoportbiztosoknak és zsűritagoknak. Érdemeinek elismerésül 1893-ban kir. tanácsosi címmel tüntették ki. Mint a kórbonctan, az általános kórtan, a gyógyszerian és a növénytan tanára, 1874-ben nagyon mostoha viszonyok között kezdte meg működését intézetünkben; hiányoztak mindazok a segéd-eszközök, amelyek elengedhetetlen kellékei az eredményes tanításnak. Lelkesedéssel, páratlan munkakedvvel összegyűjtötte mindazt, amit céljai elérésére jónak és szükségesnek tartott, megvetve ezzel az alapját az intézet kórbonctani, növénytani és gyógyszerian gyűjteményének.

A kolozsvári és a budapesti egyetemen gyűjtött kórbonctani ismereteit eredményes külföldi tapasztalatokkal gazdagította; így ő volt tulajdonképpen az első, aki intézetünkben teljesen tudományos, modern alapon és gyakorlati irányban kezdte tanítani a kórbonctant és a gyógyszeriant. Nagy előszereettel igyekezett hallgatóival megkedveltetni a botanikát is, amelynek nemcsak alapos ismerője, de európai hírű bűvára is volt.

Egyszerű, világos, mindig érdekes, tiszta magyarsággal előadott, kitűnően felépített mondandójával teljesen le tudta kötni hallgatói figyelmét, s nemes kedélye, elapadhatatlan humora élvezetessé tette még az egzakt tudományokra vonatkozó magyarázatait is. Puritán jelleme révén kivívta mindenki tiszteletét, minden tanítványa szeretetét. Több mint két évtizeden át páratlan lelkesedéssel és utólérhetetlen buzgalommal tanított, egy egész nemzedéket vezetett be a rábízott fontos tudományterületekre; elévülhetetlen érdemeket szerzett intézetünk és a magyar tudományosság fejlesztésében.

Tudományos munkálkodását már egyetemi tanársegéd korában kezdte, s később mint tanár lankadatlan kitartással folytatta; sok értékes dolgozattal ajándékozta meg az irodalmat. Mind tanári működése, mind irodalmi tevékenysége kiterjedt a tudomány több ágára, a kórbonctanon kívül a növénytanra, a méregtanra és a mezőgazdasági tudományokra is.

Nevezetesebb munkái: *Bonczolati eljárás törvényszéki és kórtani esetekben; Az alsó-tátrafüredi lápos vidék nyári flórája; Általános gyógyszerian.* Nagyszámú kórbonctani, törvényszéki állatorvostani, növénytani, gyógyszerian stb. közleményt írt, amelyek különböző szaklapokban jelentek meg.

Czakó Kálmán több mint két évtizeden át lelkesedéssel tanított egy egész nemzedéket a rábízott tudományszakokra, elsősorban a kórbonctanra és a gyógyszerertanra.

Hosszas betegeskedés után 1895. november 8-án, 52 éves korában halt meg.

Irodalom

Rátz István: Dr. Czakó Kálmán 1843–1895. *Veterinarius*, 1895. 18. 11. 497–500.

Maizner János: *A kolozsvári Orvos-sebészeti Tanintézet történeti vázlatja 1775–1872.*

Kolozsvár, 1890. 80 p.